

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

D' alemannischi Wikipedia

di freyi Enzyklopedy

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

Was isch sell? - D' Wikipedia

- e freyi Enzyklopedy
- jede cha si im Internet läse
- wer wott cha au driischriibe un verbessere
- übr 300 Sproche (dütsch, englisch... alemannisch)
- koschtet nüt
- s'Wüsse darf au anderwitig bruucht werde

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

d' Alemannischi Wikipedia

- Gründig am 13. Novembr 2003 als elsässischi Wikipedia
- sit Novembr 2004 d' alemannischi Wikipedia
- hüt het si ~2.700 Artikel
- e Projekt go d'Alemannisch Kultur pfläge
- Wüsse dört ufhebe, bevors furt isch

Wie goht's? - d' Houptsyte

WIKI
Di fre

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

Navigation

- Houptsyte
- Zuefalls-Artikel
- Inhaltsverzeichnis

Mitarbeit

- Wikipedia-Portal
- Fählendi Artikel
- Letschti Änderige

Hilf

- Frôge?
- Stammtisch
- Finanzielli Hilf

Suech

Wärkzügkäschtli

- Was linkt da ane?
- Verlinktes prüefe
- Spezial-Syte
- Druck-Aasicht
- Bschtändigi URL
- Sell Artikel zityrä

http://als.wikipedia.org/wiki/Houptsyte

Albärt Minni Diskussion Einstellungen Beobachtigslichte Byträg Abmäde

Artikel Diskussion Quelltext aaluege Versione/Autore nümm beobachte

Houptsyte

Willkomme bi der alemannische Wikipedia!

- D'alemannisch Wikipedia isch e Enzyklopädie in de Dialäkt vom alemannische Sprochräum, also vo de Dütschschwiz, vom Elsass, vom Liechtestei, vo Oberbade, vom Schwobeland un vo Voradelberg.

Des bedüet, dass a däm Projekt alli chönned teilnäh, wo e alemannischi Dialäktspiilart beherrsched, wo do gsproche wird. Die Enzyklopädy wachst dur d'freiwilligi Hilf vo allne, wo öppis i ihrer Mundart wänd byträge. Alli Yträäg chönned vo allne Bsuecher gschriben und gänderet wärde. Jeder isch herzlich yglade mitz'mache. Bringed öies Wüsse y und hälfed eso mit, s Alemannische z'pflege, ufz'warte un z'erhalte. Die erschte Schritt sy ganz eifach!

- Zum Uusprobieren lueget uf de Sandchaschte, wo jeder döff ineschrybe winer wott. Fragen und Voorschläg chönneter i d'Hilfesyte ieschrybe. Ufem Gemeinschafts-Portal dörf jeder, wo wott, a Abstimmige teilneh und diskutiere.
- D'Inhalte vor Wikipedia dörf frei kopiert un verbreitet wärde.
- Bis jitz hätt's bi der alemannische Wikipedia **2.687 Artikel**.

in dr Wikipedia blättere – Artikel nooch Kategorie – Nöji Artikel – Artikel, wo fähle

Artikel nooch Kategorie

Astronomi – Biologi – Brauchtum – Ethnie – Naturwüesseschaft – Computer – Geografie – Gschicht – Muusik – Mythologi – Nahrig – Organisation – Person – Politik – Sprochwüesseschaft – Zitrechdig – Sunschtiges

Üseri Projekt

Kandidate für „Bsunders glungeni Artikel“ – Stumpe ufschaffe – Alemannischi Ortsnäme – Alemannischer Bischpilsatz – Meh Ufmerksamkeit – Neologisme ins Alemannisch übersetze – Schatzchäschtli (Grundwortschatz) - gsprocheni Wikipedia

Wie goht's? - en Artikel

WIKI
Di fre

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

Navigation

- Houptsyte
- Zuefalls-Artikel
- Inhaltsverzeichnis

Mitarbeit

- Wikipedia-Portal
- Fählendi Artikel
- Letschti Änderige

Hilf

- Frôge?
- Stammtisch
- Finanzielli Hilf

Suech

Wärkzügkäschtli

- Was linkt da ane?
- Verlinktes prüefe
- Spezial-Syte
- Druck-Aasicht
- Bschtändigi URL
- Sell Artikel zityrä

http://als.wikipedia.org/wiki/Geschichte_des_Elsass

Aamälde (SSL)

Artikel Diskussion Syte bearbeite Versione/Autore

D Gschicht vum Elsass

Inhaltsverzeichnis [ufklappe]

Dialäkt: [Unter-Elsassisch](#)

Unter de remische Herrschaft

[ändere]

S'Elsass isch mét'm Buech vum Julius Cäsar "De bello gallico - De gallisch Krieg" én de offizielli G'schichtsschreibung ingeträte. De Grund (Vorwand) f'r de reemisch Intervention tief én Gallie vun zellemols àm Rhin ésch öi noch de "erschti" Rhiniww'rquerung vun "Suebe" gsin , wo de keltisch Stämme én dem Gebiet bedroht han. Die hen sich vun de Reemer Hilf erhofft. Noochdäm de Cäsar de Helveter, wo nooch'm Rhonetäl han welle üsswändere, wedd'r én's (**Schwiz'r**) Mittelländ (zwésche Jura un Alpe) z'rickgebrocht het, geht'r widd'rsch dur de Doubs-Region nooch'm Rhin, wil de Suebekünni Ariovist versuecht de keltisch Stämme vun de Region ze beherrsche. De Cäsar schlaat de Suebe un triebt se ewwer de Rhin én's Länd, wo er domols àls "Germanie" ansieht, was awwer genöi so keltisch b'wohnt ésch wie uff'm Weschtufer vum Rhin. Wie m'r wisse, hen's d'**Alemanne** nit d'rbi gelon! D Alemanne, wu zum große Deil üs suebische Stämm kumme, hân ab em 5. Johrhundert s Elsass bsiidlet un sin d Vorfahre vume Grossdeil vu de hittige Bevelkerung.

Im Fränkische un im Heiliche Reemische Rich

[ändere]

Nooch'm Z'smmebruch vun d'reemisch Herrschaft ab circa 400 n.Chr. ésch's Elsass zeerscht e Teil vum alemannisch Herzogtum gsin, wo 496 under fränkisch Herrschaft kumme isch. Noch dr Deilung vum Frankerich isch s'Elsass z'erscht ans Middelrich Lotharinge gfallt, im 10. Johrhundert no ans Ostfränkisch Rich, wo sich zum Ditsche Rich (Heilich Reemisch Rich) entwickelt het. De grossi Stäedt, zeerscht **Strosburi**, sin frei Richsstäedt gsin, Hawenau e Kaiserpfalz, wo im e Stäedtebund, de "Decapolis" od'r "Decapole" z'sämmeg'schlosse gsin sin. Eww'r's Mitteläl't'r bis züe Reformation, Bürekrieg un Drissigjoorig Krieg het's Elsass fascht älli Statione vun de ditschi G'schicht durichgemächt.

Im 16. un 17. Johrhundert isch deno s'Elsass in mehrere Etappe under franzeeschi Herrschaft kumme. (**Frankrich** het sich üss'm Westfränkische Rich entwickelt).

S'Erreiche vum Rhin als nördlich Grenz vun Gallie (un vun Frankrich, wo sich öi als

De Regäntepalast z Änse (16. Johrhundert)

Wie goht's? - en andere Artikel

[Artikel](#) [Diskussion](#) [Syte bearbeite](#) [Versione/Autore](#)

Koordinate: 48° 11′ 07″ N, 07° 34′ 00″ O﻿ / ﻿

Mackene

Mackene isch e **elsässischi** Gmein im Riäd - 14

Killemetter südeschtlig vu **Schlettstadt** un nit ganz 4 km

vum **Rhiin**. S lit 175 Metter iber em Meer. Dr **standardditsch** un dr offiziäll **franzesisch** Namme isch **Mackenheim**.

Dialäkt: **Oberrhinalemannisch** (Kaiserstuehl - 10 km südeschtlig vu Mackene)

S Dorf het hit noch gnapp 700 liwohner; diä meischte schaffe üswärts. D groß landwirtschaftlig Flächi vu däm Dorf (iber doisert Hektar) wird numme no näbeberueflig bewirtschaftet. Eiginu Induschtrii hets nit. E Wagstum vu dr Bevelkerung het nit kenne stattfinde, wel noch ere Flurbereinigung in dr 80er Jahr kenni kummunale Boiplätz am Rand vum Ort hän kenne üsgwiise wäre. Vu däne fascht 700 liwohner sin hit ungefähr **50 Ditschi** un ca. **50 Tirke** un anderi Üsländer. Mackene het e Gsangverein, e Theaterverein (mit elsässische Ufführunge) un e Sportverein. Dr Theaterverein macht alli Jahr e Gaschtspiil z **Wyhl** un z **Däninge** uf dr andere Sitte vum Rhiin.

Dr Ort isch scho im 8./9. Jahrhundert entstande. Zwische nem 14. un em 18. Jahrhundert isch s Dorf ufdeilt gsii: s Oberdorf het zum Gloschter St. Stefan z **Stroßburg** ghet, s Unterdorf zum Bischof vu Stroßburg. D alt Pfarrkich - hit numme no d Kapälle vum Gottsacker - isch romanisch (üs em 12. Jahrhundert).

Mackene im elsässische Riäd

Inhaltsverzeichnis [\[ufklappe\]](#)

S Riädminschter

[\[ändere\]](#)

Ebis ganz bsunders isch z Mackene si Riädminschter (Cathédrale du Ried). Im 19. Jahrhundert het Mackene 1.000 liwohner gha, do drvu 150 **Jude**. D alt Kirch isch z glei gsii un het hegschtens fir 500 liwohner glängt. Do het dr Burgemeischter Göpfert versuecht, bi dr Beherde dr Boi vun ere neije Kirch z erreiche un isch no iber 20 Jahr Kampf un Verhandlung aü erfolgrich gsii. Fir d neij Kirch het im Ort e Büürehof miäße abdrage wäre, zum Blatz schaffe, dr isch an ere andere Stell wider ufhoije wore. Dmo

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

Wie goht's - Diskussionsyste

Aamalde (SSL)

Artikel **Diskussion** Syte bearbeite + Versione/Autore

Diskussion:Mackenheim

D franzesisch Version vu Mackene enthaltet numme ei Satz un drno noch e Kaschte mit Date vum nationale Statischtk-Institut. Dä franzesisch Kaschte, wu uf hochditsch ibersetzt in d alemannisch Version niigsetzt wore isch, stellt fir d üsfährlig alemannisch Version ke Verbesserung dar un isch vum Hauptautor jetz wider glescht wore. D Hechemetter han i aber üs em Kaschte ibernumme. Lueg zu däm Theme aü [Wikipedia:Treffen/Frühlingstreffen/Protokoll](#). --Albärt 11:08, 25. Mei 2006 (UTC)

Asichtssach. Es isch numme so, dass sonigi Käste zum eine in dr andere Wikipedias typisch sin un ich sälber si zimlich praktisch find. Mer siht die wichtigste Date uf ei Blick. Die alemannisch Wikipedia stellt sich do in Gegesatz zu dr dytsche oder dr französische Wikipedia.

S'Weglo vum Kaste füehrt zu ere Inkonsistenz mit Artikel yber anderi Ortschafte in Frankriich.

Im übrige benutzt der Kaste e Vorlag us dr alemannische Wikipedia, wo die französische Begriffe mit dytsche ybersetzt. Dr Kaste isch nyt uf Hochdytsch ybersetzt gsi. Ich benutz numme e stärke an die hochdytsch Orthographi aglehnti Schribig - un die verwendete Wörter wie "Bevölkerung", "Kanton" oder "Staat" sin bi ere stärke an dr dytsche Schribtradition aglähnte Orthographie halt emol so zimlig gliich. Ich halt e Schribig "scht" oder "schp" fer "st" un "sp" fer yberflüssig wie e Chropf. Es stört dr Lesefluss. Ich find, so ebbis siht gruselig us. Flavores differunt. Schrift het nit d'Ufgab, e Ussproch perfekt wiiderz'gä. Fer so ebbis git's Lutschrift oder Tondateie.

In http://als.wikipedia.org/wiki/Vorlage:Tableau_comm cha mer d'Vorlag fer dr Kaste ändere un in besserem Elässisch schriebe, nur so näbebi bemerkt.

--W-j-s 14:05, 25. Mei 2006 (UTC)

Wie goht'? - d' Versione un Autore

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

Aamälde (SSL)

[Artikel](#) | [Diskussion](#) | [Syte bearbeite](#) | [Versione/Autore](#)

Mackenheim

Früecheri Versione
[Logbücher für diese Seite anzeigen](#)

(Nöishti | Eltischti) (vorderi 50) (nächshti 50) aazeige; ([20](#) | [50](#) | [100](#) | [250](#) | [500](#)) uf ds Mal

Du chasch zwei Versionen uswähle und verglyche.

Erklärig: (aktuell) = Unterschid zu jetz, (vorane) = Unterschid zur alte Version, **K** = chlyni Änderig

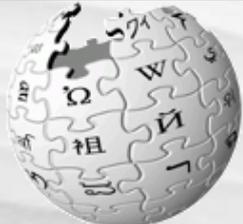
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 22:53, 30. Jun. 2006 W-j-s ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) **K** (*Koordinate zum Uffinde in Karteprogramme / Stadtpläne*)
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 22:51, 30. Jun. 2006 W-j-s ([Diskussion](#) | [Byträg](#))
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 11:58, 25. Mei. 2006 Albärt ([Diskussion](#) | [Byträg](#))
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 11:58, 25. Mei. 2006 Albärt ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) (*Titel uf Alemannisch*)
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 11:52, 25. Mei. 2006 Albärt ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) (*Version ohni Kaschte widerhängstellt, lueg aü Diskussion*)
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 13:52, 17. Mei. 2006 W-j-s ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) **K**
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 13:51, 17. Mei. 2006 W-j-s ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) **K**
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 13:28, 17. Mei. 2006 W-j-s ([Diskussion](#) | [Byträg](#))
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 13:21, 17. Mei. 2006 W-j-s ([Diskussion](#) | [Byträg](#))
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 13:19, 17. Mei. 2006 W-j-s ([Diskussion](#) | [Byträg](#))
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 19:29, 16. Mei. 2006 Albärt ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) (*→ S Riädminschter*)
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 19:24, 16. Mei. 2006 Albärt ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) (*no meh Gleicher*)
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 19:22, 16. Mei. 2006 Albärt ([Diskussion](#) | [Byträg](#))
- [\(aktuell\)](#) [\(vorane\)](#) 17:50, 16. Mei. 2006 Albärt ([Diskussion](#) | [Byträg](#)) (*Artikel nej aglegt*)

(Nöishti | Eltischti) (vorderi 50) (nächshti 50) aazeige; ([20](#) | [50](#) | [100](#) | [250](#) | [500](#)) uf ds Mal

Wi goht's – en Artikel

WIKIPEDIA
Di frey Enzyklopedy

WIKIPEDIA
Di frey Enzyklopedy

Navigation

- Houptsyte
- Zuefalls-Artikel
- Inhaltsverzeichnis

Mitarbeit

- Wikipedia-Portal
- Fählendi Artikel
- Letschti Änderige

Hilf

- Fräge?
- Stammtisch
- Finanzielli Hilf

Suech

Wärkzügkäschtli

- Was linkt da ane?
- Verlinktes prüefe
- Spezial-Syte
- Druck-Aasicht
- Bschtändigi URL
- Sell Artikel zityrä

Navigation icons: back, forward, refresh, home, search, Go, Aamalde (SSL)

URL: http://als.wikipedia.org/wiki/Land_un_Sproch_%28Zeitschrift%29

Article tabs: **Artikel** | Diskussion | Syte bearbeite | Versione/Autore

Land un Sproch (Zitschrift)

Land un Sproch - vollständige Titel: **Land un Sproch - Les cahiers du bilinguisme** (d Hefter vu dr Zweisprochigkeit) isch e Zitschrift, wu drej Mol im **Johr** rüsgä wird vum Verein "Culture et Biliguisme d'Alsace et de Moselle - **René Schickele-Gesellschaft**".

Si erschiint z **Stroßburg**. Normalerwiis sin diä meischte Artikel uf **franzesisch**, e gleine Deil in dr ditsche **Standartsproch** un wenig uf **Elsässisch** oder Lothringisch. D Tabälle zeigt, wiäviil Sitte in wellere **Sproch** sin:

Üsgab	Franzesisch	Standartditsch	Elsässisch
Nr. 154-2005	20	5	3
Nr. 155-2005	19	9	0

D Theme gehn um

- d Gschicht vum **Elsass** un vu **Lothringe**
- Üssenandersetzung mit dr **franzesische Sprochbolitik**
- d Lag vum **Dialäkt** un vum **Hochditsche** in dr Effentligkeit, in dr Schuel
- theoretische Üssenandersetzung zu **Dialäkt** un **Hochditsch**. In wisseschaftligi Diskussionone wird iigriffe.
- Artikel vu un iber **elsässischi** un **lothringischi** Dichter un **anderi Persenligkeite**
- Bricht iber **anderi Minderheitssproche**, zum Biispiil **Bretonisch**, **Fräisisch**

Land un Sproch legt Wärt druf, ass s **Alemannisch** un s **Fränkisch** im **Elsass** un z **Lothringe** as e Deil un e **Üsdrucksform** vu dr **Ditsche Sproch** gsähne wird. Dr **Dialäkt** heb ohni d **Unterstützung** vu dr **Standardsproch** ke **Schangs** zum **Iberläbe**. Wäge däm drittet **Land un Sproch** fir diä **zweisprochige Glasse** ii, wu **13 Stunde** uf **franzesisch** un **13 Stunde** uf **hochditsch** unterrichtet wird.

Im **Verglich** mit dr **Heimet** isch d **Land un Sproch** e **meh intellektuell ufgmachts Blatt**, wu **meh e bildete Personegreis** aspricht.

Luug au:

Wie goht's - ebbis ändere

[Artikel](#) [Diskussion](#) [Syte bearbeite](#) [beobachte](#)

Bearbeite vo «René Schickele-Gesellschaft»

Es git no kein Artikel mit em Name «René Schickele-Gesellschaft»!

- Alle Artikel bitte unter [hochdytsche Titel](#) aalege!
- We du no nie e Syte hesch gschribt, de geisch am beschte zersch uf d'[Hilf-Syte](#) ga luege.
- We du amol uf «[Syte spychere](#)» drückt hesch, denn chasch die Syte nimm sälber lösche. Gang drum für zum präbele uf d'[Spiilwise](#).
- Wenn fertig bisch, bitte im entsprechende Artikel vo dr hochdytsche Wikipedia unde **[[als:René Schickele-Gesellschaft]]** hinzufüge!

Dr [René Schickele-Kreis](#) isch anno ... vum ... grindet wore un setzt sich siterhär fir d Zweisprochigkeit im Elsass ii. Anno 19... het sich dr Verein in René Schickele-Gesellschaft - Culture et Bilinguisme d'Alsace et de Moselle umbnännt.

Grindung un erschti Aktivitäte

Wu des un des gsii isch, het dr ...

Sitter ... git dr Vorstand alli 3 Monet [[Land un Sproch (Zeitschrift)|Land un Sproch]] rüs, e Zitschrift, wu ...

Sitter 19... angaschiärt sich dr Vorstand verstärkt fir zweisprochigi Schuelklasse. Doderbii schafft er äng mit dr ... zämme un het eso kenne erreiche, ass ...

WIKIPEDIA
Di freyi Enzyklopedy

Wie goht's wiiter?

- selberschriibe:

<http://als.wikipedia.org/>

- Sächeli schicke un mir schriibe:

Harald Noth
Bachstraße 61
D-79235 Vogtsburg

- E-Mail:

info-als@wikipedia.org